

El moment de Llengua i Ús

Des que es va iniciar el procés de recuperació de la llengua catalana, moltes publicacions periòdiques han tocat en alguna ocasió temes relacionats amb la llengua i la normalització lingüística. Des de les revistes dedicades íntegrament a aspectes lingüístics, com *Llengua i Administració* o *Revista de Llengua i Dret*, a les que hi han dedicat més o menys pàgines, com, per exemple, *Escola Catalana*. En aquest article, però, volem centrar-nos en les publicacions periòdiques que s'emmarquen dins un projecte més o menys definit de normalització lingüística, ja sigui dins una organització o dins un territori. La nostra intenció és, doncs, fer una mica d'història que ens permeti descriure el moment en què neix la revista que teniu a les mans.

Butlletins especialitzats

L'any 1982, poc després de la seva creació, la Direcció General de Política Lingüística iniciava l'edició de *COM Ensenyar Català als Adults i Llengua i Administració*. El primer va néixer amb la voluntat d'establir un vincle de comunicació amb els professors de català per a adults, d'ajudar-los en la seva feina, d'informar-los de cursos, jornades, etc. Així mateix, *Llengua i Administració*, editat en col·laboració amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, ha difós durant tots aquests anys criteris d'ús lingüístic i llenguatge administratiu, concretament els acords que ha adoptat la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu sobre aspectes gràfics, terminològics, d'estil, models de documents, convencions gràfiques, etc.

Tant el *COM*, amb trenta números, com *Llengua i Administració*, amb cinquanta, tanquen, amb el naixement de *Llengua i Ús*, una etapa. Ambdós butlletins desapareixen amb la voluntat de crear una publicació que aglutini tots els vessants en què pot treballar el tècnic de planificació lingüística.

D'altra banda, *Noves SL*, editat també per la Direcció General de Política Lingüística, naixia a final de 1987 i recollia informacions i estudis relacionats essencialment amb la sociolingüística. *Noves SL* no desapareix amb *Llengua i Ús*, malgrat que aquesta revista contingui una secció destinada a la sociolingüística, però es reconverteix i esdevé un butlletí destinat a mantenir el contacte amb els professionals de la sociolingüística d'arreu del món relacionats amb la Direcció General de Política Lingüística.

Dins d'aquest grup de butlletins especialitzats hem de destacar també el *Full de Difusió de Neologismes*, el primer número del qual es va publicar el febrer de 1988. Com el seu nom indica, s'encarrega de difondre els termes aprovats pel Consell Supervisor del TERMCAT. Fins avui se n'han publicat vint números.

D'àmbit local

Dels centres de normalització lingüística (CNL) integrats al Consorci per a la Normalització Lingüística també van sorgir iniciatives de crear publicacions periòdiques. D'una banda hi havia les elaborades pels alumnes dels cursos de català per a adults, com *L'Arc de Sant Martí*, editada pel CNL Sant Martí de Provençals, i *Xino-xano*, editada pel CNL Santa Coloma de Gramenet. De l'altra, els butlletins que informaven sobre les campanyes i actuacions de normalització lingüística que duia a terme el centre i els cursos que organitzava. Dins aquest segon grup trobem *El Xiulet* i *L'Heura*, editades pel CNL Roses i pel CNL Santa Coloma de Gramenet, respectivament, de les quals van aparèixer vint-i-un números. I també *La Quera*, de la qual només es van publicar tres números, però en una línia diferent: monogràfics dedicats a la normalització lingüística en diferents sectors socials. El CNL Lleida, editor de *La Quera*, té interès a reprendre, aquest any 1994, la revista i continuar la línia iniciada amb aquells tres números.

A nivell local actualment només funcionen el *Butlletí Intern d'Informació*, que publica el CNL Alt Penedès-Garraf i que dona a conèixer les activitats que porta a terme el centre i ofereix consells lingüístics pràctics; i *Cinc Cèntims*, un butlletí editat pel Servei de Català de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, no integrat al Consorci per a la Normalització Lingüística, amb el qual volen fer «cinc cèntims de tot allò que succeeix a l'entorn de la llengua al nostre municipi».

D'altra banda, alguns dels serveis lingüístics integrats als departaments de la Generalitat —serveis que constitueixen la Xarxa Tècnica per a la Normalització Lingüística— editen butlletins interns d'assessorament lingüístic. Dirigits a tot el personal del departament, ajuden a resoldre dubtes de tipus lingüístic, difonen la terminologia pròpia de la seva àrea temàtica i donen informació diversa relacionada amb la llengua i la normalització lingüística.

No tots els departaments tenen butlletí d'assessorament. Actualment en disposen el Departament de Presidència (*BIP. Butlletí Intern del Departament de Presidència*), el de Governació (*No n'hi ha per tant!*), el d'Economia i Finances (*Butlletí Informatiu. Full Intern sobre Qüestions de Llengua*), el de Medi Ambient (*Bon Ambient, Si us plau*). Justícia edita *Juris-dicció*, abans *Textos, Mots i Lletres*, i inclou dins aquest butlletí un full solt destinat a personal dels centres penitenciaris, *Secció Oberta*. També el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca ha iniciat una nova etapa amb *Naps i Cols*, antigament *Qüestions de Llengua*. Finalment, el servei lingüístic del Departament d'Indústria i Energia disposa d'una pàgina del butlletí intern del Departament, *DIE al Dia*, per dedicar-la a l'assessorament lingüístic.

De cara al futur, s'ha vist la necessitat de treballar coordinadament per garantir la difusió d'uns mateixos models i criteris lingüístics per a tot el personal de la Generalitat de Catalunya.

Mereixen un comentari a part dels grups que hem establert *Mot.doc*, editada pel Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona, i la *Revista de Llengua i Dret*, editada per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

La primera, editada en forma de fitxes col·leccionables, tracta aspectes de llengua (terminologia, documentació, llenguatges d'especialitat, perfils lingüístics...) relacionats amb la Universitat però d'una manera completa i exhaustiva, útil per a qualsevol professional de la llengua.

Interns de la Generalitat

Altres publicacions

La *Revista de Llengua i Dret*, que ha commemorat recentment el seu desè aniversari, ha destacat per la seva dedicació a la planificació lingüística, al llenguatge administratiu i jurídic i, sobretot, al dret lingüístic.

No podem acabar aquest repàs sense esmentar les pàgines que dediquen a l'assessorament lingüístic o a la informació sobre el procés de normalització lingüística algunes revistes d'organitzacions del món socioeconòmic amb servei lingüístic. Ens estem referint als butlletins d'organitzacions com ara la PIMEC, la FCTAC o el Col·legi Oficial de Gestors de Catalunya, per esmentar-ne només tres.

La nova etapa

El maig del 1992 es va proposar i aprovar una remodelació de les publicacions de la Direcció General de Política Lingüística, la finalitat de la qual era adequar-les a la nova orientació que prenia la política lingüística com a conseqüència de la posada en marxa del Pla general de normalització lingüística.

Aquesta nova etapa demanava, d'una banda, adreçar-se al públic en general i als agents socials en especial per fomentar l'ús social de la llengua catalana, i, de l'altra, oferir als tècnics que treballen en serveis lingüístics de les xarxes de normalització i altres professionals de la llengua un instrument que els ajudés a realitzar la seva tasca. Això no exclou que sigui necessari disposar d'altres publicacions adreçades a col·lectius específics (personal de l'Administració, d'una organització empresarial, sindical, etc.).

Així, l'octubre del 1993 naixia *Viure en Català*, revista bimestral que edita el Consorci per a la Normalització Lingüística, amb l'objectiu d'esdevenir un mitjà de comunicació capaç de potenciar l'ús social del català a tots els sectors de la societat. Per primera vegada es posava en circulació una revista de normalització lingüística de gran difusió adreçada a un públic ampli i no especialitzat en qüestions de llengua. *Viure en Català* dedica cada número a la normalització d'un sector de la societat de manera preferentment monogràfica. Fins ara, han estat tractats els àmbits de l'esport; el comerç, l'hoteleria i la restauració; l'Administració local, i el transport.

La revista s'organitza en diversos apartats, com ara el titulat «Motors», que destaca el caràcter dinamitzador que en el procés de normalització tenen les institucions i empreses que realitzen activitats per difondre el coneixement i ús del català; la secció «Mirall», dedicada a aquelles empreses, entitats o institucions del sector que s'han distingit per fer ús de la llengua catalana dins de la seva organització, dins la qual s'explica «Com s'ho fan» per viure en català, i «De prop», l'espai que vol acostar al lector, mitjançant una entrevista, personatges molt populars i de gran prestigi professional dins del sector, els quals, pels seus hàbits lingüístics o actituds sobre el fet lingüístic, són interessants de conèixer i un bon exemple a imitar.

En definitiva, *Viure en Català*, en perfecta sintonia amb aquesta nova etapa d'expansió de l'ús social del català, vol ser un punt de referència per a la definició de criteris lingüístics de totes les organitzacions, públiques i privades, tot convidant els seus responsables a intervenir activament en aquest procés de canvi sociolingüístic del país.

Pel que fa al segon objectiu, oferir als especialistes una eina útil per a les seves tasques en qualsevol dels àmbits de treball de la normalització lingüística, la Direcció General de Política Lingüística va veure convenient refondre les publicacions periòdiques *COM Ensenyar Català als Adults* i *Llengua i Administració* en un sol producte, i introduir-hi nous apartats. *Llengua i Ús* n'és el resultat.

Es tracta d'una publicació d'aparició quadrimestral adreçada als tècnics de planificació lingüística en les diferents especialitzacions: assessors, professors de català, dinamitzadors, sociolingüistes i, en general, tots els professionals de la llengua sigui quin sigui el seu àmbit d'actuació.

Llengua i Ús es proposa, d'una banda, informar sobre les línies principals d'actuació i els objectius que es pretén assolir en el procés de normalització lingüística del país. D'altra banda, vol proporcionar eines útils per a la planificació de les tasques de normalització de cada una de les diferents formes d'intervenció. També pretén recollir i divulgar les experiències d'interès per a qualsevol de les xarxes en què s'organitza la política lingüística: Xarxa Tècnica per a la Normalització Lingüística, Consorci per a la Normalització Lingüística i xarxa de serveis lingüístics sectorials. Finalment, també vol ser un mitjà per donar a conèixer periòdicament l'estat del procés de normalització lingüística en els diferents territoris de parla catalana.

La seva estructura coincideix principalment amb les quatre àrees temàtiques predominants: Plans i Dinamització; Assessorament i Terminologia; Didàctica, i Sociolingüística. També hi haurà informacions d'interès general com ara temes d'actualitat en política lingüística, agenda d'activitats, bibliografia, etc.

En el moment en què s'inicia aquesta publicació, el procés de normalització del català es va estenent a tots els àmbits de la vida social, econòmica i cultural del país. En conseqüència, el treball que hi ha al darrere d'aquest procés augmenta i, en alguns casos, el tècnic necessita una capacitat polivalent i, en d'altres, tendeix a l'especialització. Per això, la Direcció General de Política Lingüística vol mantenir un diàleg constant amb tots els professionals per posar en comú els objectius i les eines per continuar avançant. *Llengua i Ús* ha de ser el mitjà per aconseguir-ho.

